

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

SAŽETAK PRESUDE

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

VIJEĆE

Haag, 10. jun 2010.

Sažetak presude u predmetu *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*

U nastavku se nalazi sažetak presude Preteresnog vijeća koju je danas pročitao sudija Agius:

Preteresno vijeće na današnjoj sjednici donosi presudu u predmetu *Tužilac protiv Vujadina Popovića, Ljubiše Beare, Drage Nikolića, Ljubomira Borovčanina, Radivoja Miletića, Milana Gvere i Vinka Pandurevića*. Sada ću pročitati rezime zaključaka Preteresnog vijeća u toj Presudi. Međutim, mjerodavan pregled tih zaključaka nalazi se u Presudi koja će biti na raspolaganju nakon ovog zasjedanja.

Na samom početku, Vijeće želi da izrazi svoju zahvalnost svim zastupnicima, ranijim i sadašnjim, osoblju Sekretarijata, prevodiocima i sudskim stenografima, službenicima obezbjeđenja i osoblju Pritvorske jedinice Ujedinjenih nacija, timu Preteresnog vijeća i svim drugim licima koja su doprinijela glatkom i efikasnom vođenju ovog suđenja. Suđenje u ovom predmetu počelo je 21. avgusta 2006. a završeno je 15. septembra 2009. godine. Za to vrijeme, Preteresno vijeće je saslušalo ili na drugi način uvelo iskaz 315 svjedoka. Tokom sudskog postupka, zabilježeno je ukupno 34.915 stranica transkripta. Preteresnom vijeću su predočena 5.383 dokaza na ukupno 87.392 stranice.

Tokom nekoliko dana u julu 1995., nakon pada Srebrenice, hiljade muškaraca bosanskih Muslimana zatočene su u bijednim uslovima, prebačene na različite udaljene lokacije i pogubljene po prijekom postupku. Paralelno s tim masovnim pogubljenjima, bosanske Muslimanke, djeca i starci premješteni su iz ovog dijela istočne Bosne. U kontekstu rata u bivšoj Jugoslaviji i u kontekstu ljudske istorije, ovi događaji su nečuveni po svojim razmjerima i okrutnosti.

Preteresno vijeće želi da naglasi da iako strašni zločini počinjeni u i oko Srebrenice i Žepe u julu 1995. čine osnovu ovog predmeta, na ovom suđenju, zapravo je riječ o sedmorici ljudi - Vujadinu Popoviću, Ljubiši Beari, Dragi Nikoliću, Ljubomiru Borovčaninu, Radivoju Miletiću, Milanu Gveri i Vinku Pandureviću - i o navodima o njihovoj individualnoj krivičnoj odgovornosti.

Preteresno vijeće će prvo navesti optužbe kojima se terete optuženi. Zatim će iznijeti rezime činjeničnih navoda na kojima se zasnivaju krivična djela za koja se terete. Zatim, razmotriće konkretna krivična djela i krivičnu odgovornost svakog optuženog. I na kraju, Vijeće će izreći kaznu.

Internet adresa: <http://www.icty.org>

Služba za medije/komunikacije

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. The Netherlands

Tel.: +31-70-512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

Optuženi

Tužilaštvo tvrdi da su u Istočnoj Bosni i Hercegovini u julu 1995. postojala dva udružena zločinačka poduhvata. Jedan je bio udruženi zločinački poduhvat ubijanja vojno sposobnih muškaraca muslimanske nacionalnosti iz Srebrenice („UZP ubijanja“), a drugi je udruženi zločinački poduhvat prisilnog uklanjanja bosansko-muslimanskog stanovništva iz Srebrenice i Žepe („UZP prisilnog uklanjanja“).

Tvrdi se da su svojim radnjama i propustima, petorica optuženih - Vujadin Popović, Ljubiša Beara, Drago Nikolić, Ljubomir Borovčanin i Vinko Pandurević - odgovorni za genocid (tačka 1); udruživanje radi vršenja genocida (tačka 2), istrebljivanje, zločin protiv čovječnosti (tačka 3); ubistvo, zločin protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja (tačke 4 i 5); progoni, zločin protiv čovječnosti (tačka 6); nehumana djela (prisilno premještanje), zločin protiv čovječnosti (tačka 7) i deportacije, zločin protiv čovječnosti (tačka 8).

Tvrdi se da su sva petorica optuženih bili učesnici udruženog zločinačkog poduhvata ubijanja i udruženog zločinačkog poduhvata prisilnog uklanjanja i terete se po svim oblicima individualne odgovornosti predviđenom članom 7(1) Statuta. Pored toga, tvrdi se da Ljubomir Borovčanin i Vinko Pandurević snose odgovornost nadređenih prema članu 7(3) Statuta.

Tvrdi se da su, svojim radnjama i propustima, dvojica optuženih - Radivoje Miletić i Milan Gvero - odgovorni za ubistvo, zločin protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja (tačke 4 i 5); progone, zločin protiv čovječnosti (tačka 6); nehumana djela (prisilno premještanje), zločin protiv čovječnosti (tačka 7) i deportacije, zločin protiv čovječnosti (tačka 8).

Tvrdi se da su Radivoje Miletić i Milan Gvero bili učesnici udruženog zločinačkog poduhvata prisilnog uklanjanja i terete se po svim oblicima individualne odgovornosti predviđenim članom 7(1) Statuta.

Činjenice

Sada ću se osvrnuti na zaključke Pretresnog vijeća u odnosu na krivična djela koja su počinile snage bosanskih Srba, kako se navodi u Optužnici:

Napominjem da se u Optužnici izlaže razvoj događaja od 1992. Međutim, za potrebe ovog rezimea, Pretresno vijeće će se ograničiti na događaje koji su se odigrali između marta i septembra 1995.

U martu 1995., predsjednik Karadžić je izdao Direktivu br. 7 Vrhovne komande. Direktivom se izlaže zločinački plan za napad na zaštićene zone UN-a s ciljem da se civilno stanovništvo

Srebrenice i Žepe prisili da napusti enklave. Njome se zadužuje Drinski korpus da stvori "uslove totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti i besperspektivnosti daljeg opstanka i života mještana u Srebrenici i Žepi". Takođe se navodi da treba „planiranim i nenametljivo restriktivnim izdavanjem dozvola“ ograničiti snabdijevanje stanovništva materijalnim sredstvima i logističku podršku Zaštitnim snagama Ujedinjenih nacija (UNPROFOR).

Primjenom ovog plana, od barem juna 1995. značajno se smanjilo dostavljanje pomoći usljed restrikcija Vojske bosanskih Srba (VRS), čime je nastajala sve strašnja humanitarna situacija u enklavama Srebrenica i Žepa.

Dana 6. jula, VRS je počeo vojni napad na srebreničku enklavu -poznat kao operacija Krivaja 95. Uslijedilo je nekoliko dana intenzivnog granatiranja, pri čemu su među metama bili sam grad Srebrenica, kao i baza i posmatračka mjesta Holandskog bataljona UNPROFOR-a. Dana 11. jula enklava je pala, uključujući i sam grad Srebrenicu.

Kao rezultat napada od 10. jula hiljade bosanskih Muslimana počele su da bježe iz Srebrenice u bazu Holandskog bataljona u Potočarima, očajnički tražeći zaštitu. I dok su u Potočare pobjegli većinom žene, djeca i stari, muškarci bosanski Muslimani okupili su se u selima u dolini srebreničke enklave. Kasno uveče, ti muškarci su formirali kolonu koja je krenula u pravcu Tuzle, na teritoriju pod kontrolom Armije Bosne i Hercegovine (ABiH). Da bi stigla do Tuzle, kolona se morala probiti kroz položaje koje je držala VRS. U koloni je bilo oko deset do petnaest hiljada osoba, većinom muškaraca, a imala je i civilne i vojne komponente.

U međuvremenu, održana su tri sastanka između predstavnika VRS-a i Holandskog bataljona u Hotelu Fontana u Bratuncu tokom 11. i 12. jula. Drugom i trećem sastanku prisustvovali su i takozvani „nezvanični“ predstavnici stanovništva bosanskih Muslimana. Strane su raspravljale o logistici premještanja više od deset hiljada bosanskih Muslimana iz Potočara i okoline kada Mladić saopštava predstavnicima bosanskih Muslimana: „Možete opstati ili nestati. Za opstanak, zahtijevam da svi naoružani muškarci... predaju svoje oružje VRS-u.“

Do jutra 12. jula donesena je odluka da se odvoje muškarci bosanski Muslimani u Potočarima i da se pogube.

Istog toga dana, VRS je poslala približno 50 autobusa u Potočare gdje su pripadnici snaga bosanskih Srba, to jest snaga VRS-a i Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP), počeli odvajati muškarce u starosnoj dobi od 15 do 65 godina od žena, djece i starijih osoba koje su ukrcali u autobuse. Već na rubu humanitarne katastrofe, uslijedila je noć najstrašnijeg jada u bazi Holandskog bataljona; ljudi su bili uplašeni, neki su umrli, pripadnici snaga bosanskih Srba odvodili su muškarce koji se nisu vratili, a čulo se kako neke žene zapomažu „Pusti me“, „Nemoj“. Premještanje i odvajanje nastavlja se i tokom slijedećeg dana.

Snage bosanskih Srba oduzele su i na kraju spalile stvari koje su pripadale muškarcima koje su odvojili, uključujući pasoše i isprave, a njih su zatočile u različite kuće u Potočarima. Nisu im dali hranu, jedva malo vode, a gotovo da nije bilo sanitarnih čvorova. Pripadnici snaga bosanskih Srba prebacili su odvojene muškarce prema Bratuncu. Snage bosanskih Srba osujetile su pokušaje vojnika Holandskog bataljona da prate konvoje i da zabilježe imena tih muškaraca.

Dana 13. jula snage bosanskih Srba počinile su nekoliko nasumičnih ubistava bosanskih Muslimana u školi u selu Luke i u Potočarima.

Do večeri 13. jula između dvadeset i trideset hiljada bosanskih Muslimana prebačeno je autobusima do teritorije pod kontrolom Armije BiH a u Potočarima ili Srebrenici nije ostao nijedan bosanski Musliman. Pretresno vijeće je zaključilo da to predstavlja prisilno premještanje stanovništva, uključujući prema odluci većine, uz protivno mišljenje sudije Kvona, i civilnu komponentu kolone.

U međuvremenu, 12. i 13. jula VRS je rasporedila nekoliko jedinica duž različitih pravaca kako bi vojno djelovale i blokirale kolonu bosanskih Muslimana koja se kretala iz Srebrenice prema Tuzli. U tom trenutku, plan ubijanja koji je prvobitno bio usmjeren na muškarce u Potočarima, proširen je i na muškarce bosanske Muslimane iz kolone koji su bili zarobljeni ili su se predali. Do 13. jula snage bosanskih Srba su zatočile približno šest hiljada zarobljenika bosanskih Muslimana na području Bratunca.

Zatočenici su bili prisiljeni da predaju svoju imovinu, uključujući isprave, novčanike, satove i hranu. Držani su u skućenim uslovima, dobijali su malo vode, a hrane gotovo da i nije bilo. Pripadnici snaga bosanskih Srba nisu ih pitali za imena niti su ih popisali. Neki od tih zatočenika postali su žrtve „oportunističkih” ubistava.

Dana 13. jula, komandant VRS-a Ratko Mladić izdao je rječito naređenje kojim se zabranjuje snimanje i fotografisanje zarobljenika i sprečava pristup „neovlaštenim“ i „nepozvanim” tijelima. U isto vrijeme, tokom 13. i 14. jula održan je niz sastanaka između pripadnika civilnih vlasti i VRS-a na kojima su centralne teme bile logistika ubijanja i operacije pokopavanja.

Dana 13. jula 1995., počelo se zaozbiljno s operacijom ubijanja. Pripadnici snaga bosanskih Srba strijeljali su i pobili zarobljene bosanske Muslimane na obalama rijeke Jadar, na jednom mjestu duž zemljanog puta u dolini Cerske, u štabu Bratunačke brigade, na livadi Sandići, u i oko škole „Vuk Karadžić” u Bratuncu.

Istog tog dana, zarobljenici bosanski Muslimani iz kolone koji su zarobljeni ili su se predali, blizu livade Sandići, prisiljeni su da pješake ili su prebačeni do obližnjeg skladišta u Kravici. Tamo je prvo pobijen, kako se čini, pun autobus zatočenika, nakon što je jedan od njih zgrabio oružje i

ubio jednog pripadnika snaga bosanskih Srba, a druge ranio. Ono što je uslijedilo nakon ove početne epizode ubijanja može se samo opisati kao pokolj zarobljenika koji su držani u skladištu. Pripadnici snaga bosanskih Srba obasuli su zarobljenike puščanom vatrom i ručnim bombama. Napad na zarobljenike trajao je cijelu noć. Na kraju, pobijeno je najmanje 1.000 muškaraca bosanskih Muslimana. Rovokopači su stigli 14. i 15. jula kako bi uklonili tijela.

Uskoro zatim su uslijedila dalja masovna pogubljenja u Zvorniku. U periodu od 13. do 17. jula, snage bosanskih Srba su zarobljene muškarce bosanske Muslimane autobusima i kamionima prebacile iz Bratunca u različite zatočeničke objekte u Zvorniku. Ljudi su prošli su kratak ali stravičan period zatočenja u raznim javnim objektima, uglavnom školama. Ti objekti su bili tragično neprikladni; muškarci su ismijavani na nacionalnoj osnovi i uglavnom su im uskraćivani hrana i voda. Premlaćivanjima i sporadičnim ubistvima održavana je atmosfera terora. Slomljenog duha, muškarci bosanski Muslimani, vojeni su na strijeljanje. Nekima su stavljani povezi na oči i vezivane ruke, a na jednom mjestu zatočenja dobili su posljednju čašu vode. Onda su prebačeni na obližnje lokalitete i strijeljani. Ovaj prizor se ponavljao na polju u Orahovcu, na brani u Petkovicima, u šljunčari u Kozluku i na poljoprivrednom dobru u Pilici. Pored toga, stotine su ubijene u Domu kulture u Pilici, u pogubljenju koje, koliko se zna, niko nije preživio.

Utovarivači i rovokopači već su bili na licu mjesta u vrijeme pogubljenja ili su stigli ubrzo nakon toga da bi se mrtvi pokopali u masovne grobnice. Nakon ovih masovnih pogubljenja, snage bosanskih Srba naredile su operaciju „čišćenja” širom enklave i u području Zvornika su se između 16. i 27. jula nastavila pogubljenja manjih razmjera.

Pripadnici kolone koji se nisu predali ili nisu bili zarobljeni, nastavili su da se kreću prema teritoriji koju je držala Armija BiH. Do 15. jula kolona je stigla do zone odgovornosti Zvorničke brigade i došlo je do teških borbi. Međutim, 16. i 17. jula u odbrambenim linijama snaga bosanskih Srba otvoren je koridor, širok nekoliko stotina metara, koji je omogućio značajnom dijelu kolone da pređe na teritoriju pod kontrolom Armije BiH. Ti muškarci bosanski Muslimani umakli su operaciji ubijanja.

Tokom septembra i oktobra 1995. u pokušaju da sakrije ubistva, VRS je uz pomoć civilnih vlasti izvela operaciju širokih razmjera u zonama Zvorničke i Bratunačke brigade tokom koje su tijela žrtava strijeljanja prebačena iz njihovih primarnih grobnica na sekundarne lokacije.

Na ovom suđenju prezentirana je velika količina forenzičkih i demografskih dokaza. U Presudi se ti dokazi detaljno analiziraju. Na temelju tih dokaza, Pretresno vijeće je zaključilo da je najmanje 5.336 identifikovanih osoba ubijeno u pogubljenjima koja su uslijedila nakon pada Srebrenice. Međutim, primivši k znanju da dokazi koji su mu predočeni nisu sveobuhvatni, Pretresno vijeće se uvjerilo da će broj identifikovanih osoba biti veći. Pretresno vijeće stoga smatra da bi broj osoba koje su ubijene u pogubljenjima nakon pada Srebrenice mogao biti čak 7.826.

Razmjere i priroda operacije ubijanja, sa zapanjujućim brojem ubistava, sistematskim i organizovanim načinom na koji je izvedena, uzimanjem za objekat napada i neumoljivim proganjanjem žrtava i jasnom namjerom, koja je očigledna iz dokaza, da se likvidira svaki muškarac bosanski Musliman, koji je zarobljen ili se predao, dokazuje van svake sumnje da je počinjen genocid.

I dok se ovi događaji odvijaju sjeverno od Srebrenice, VRS je i dalje vojno usredsređena na enklavu Žepa. VRS je započela rasprave o uklanjanju stanovništva Žepe prije nego što je vojska stigla u enklavu. Održane su tri runde „pregovora”. U svakom kritičnom trenutku, korištena je vojna sila kao sredstvo da se stanovništvo bosanskih Muslimana u Žepi prisili na ustupke.

Kako su se napadi nastavljali, bili su sve intenzivniji. Na dalje, počele su da kruže vijesti o sudbini bosanskih Muslimana iz Srebrenice, što je uvećalo paniku stanovništva, a preko zvučnika je emitovana poruka da nema nade za stanovništvo bosanskih Muslimana jer je to područje bilo pod kontrolom Mladića. Na kraju, suočeno sa ovim nemogućim uslovima, stanovništvo nije imalo izbora već da napusti enklavu. Kako je jedan svjedok opisao, izbor je bio da se „napusti Žepa pod vrlo okrutnim i ponižavajućim okolnostima [...] ili da se ostane i onda ili bude ubijen ili izložen patnjama”. Većina premještanja civila odigrala se 26. jula, a do 27. jula oko 4.000 do 5.000 žena, djece, starijih i ranjenih bosanskih Muslimana prebačeni su autobusima iz Žepe.

Do 31. jula, kada se činilo da su obustavljeni pregovori o njihovoj sudbini, vojno sposobni muškarci bosanski Muslimani iz Žepe, civili i vojnici, pobjegli su u raznim pravcima, uključujući i preko rijeke Drine u Srbiju. Ti muškarci su se takođe suočili s istom situacijom kao i civili i nisu imali izbora već da pobjegnu iz enklave. Premda je potpisan „sporazum” da bi se održao privid legitimnosti premještanju stanovništva bosanskih Muslimana iz Žepe, Pretresno vijeće je zaključilo da je izvršeno prisilno premještanje stanovništva uključujući, prema odluci većine, uz izdvojeno mišljenje sudije Kvana, i vojno sposobne muškarce koji su pobjegli u Srbiju.

Pravni zaključci

Pretresno vijeće će sada ukratko iznijeti svoje ključne pravne zaključke. Pretresno vijeće je zaključilo da je postojao udruženi zločinački poduhvat ubijanja i udruženi zločinački poduhvat prisilnog premještanja stanovništva kojima je učestvovalo više učesnika. Pretresno vijeće je zaključilo da su u toku udruženog zločinačkog poduhvata ubijanja vršena oportunistička ubijanja, i većinski je zaključilo, uz protivno mišljenje sudije Kwon-a, da su takva ubijanja vršena i u toku udruženog zločinačkog poduhvata premještanja. Vijeće je dalje zaključilo da su neki učesnici udruženog zločinačkog poduhvata ubijanja imali namjeru da počine genocid te da je, prema tome, počinjen genocid. Takođe je zaključilo da su učesnici oba udružena zločinačka poduhvata imali potrebnu specijalnu namjeru za zločin progona. Takođe je utvrđeno izvan svake sumnje da je na djelu bio masovni i sistematski napad na civilno stanovništvo. Taj napad započeo je izdavanjem

Direktive 7 i obuhvatao je različite komponente, uključujući gušenje enklava ograničavanjem njihovog snabdijevanja humanitarnom pomoći, postepenim slabljenjem i onesposobljavanjem UNPROFOR-a i planskim vojnim napadima na enklave i kulminirao je uklanjanjem hiljada ljudi iz Srebrenice i Žepe.

Prema tome, primjenjujući pravna obilježja krivičnih djela navedenih u optužnici na činjenice za koje je utvrdilo da su dokazane, Pretresno vijeće je zaključilo da su pripadnici snaga bosanskih Srba na različitim lokalitetima koji su navedeni u Optužnici počinili sljedeće zločine: genocid; udruživanje radi vršenja genocida; istrebljivanje, kao zločin protiv čovječnosti; ubistvo, kao zločin protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja; ubistvo, surovo i nehumana djela, terorisanje civilnog stanovništva i prisilno premiještanje, kao djelo progona, što predstavlja zločin protiv čovječnosti; i, prisilno premiještanje kao nehumani postupak, što predstavlja zločin protiv čovječnosti. Pretresno vijeće je zaključilo da obilježja krivičnog djela deportacije nisu dokazana.

Individualna krivična odgovornost

Vujadin Popović je 1995. godine bio načelnik za bezbjednost Drinskog korpusa i imao je čin potpukovnika. Na dan 12. jula, Popović je, u razgovoru sa Momikom Nikolićem uoči trećeg sastanka u hotelu Fontana, predvidio planska razdvajanja, premiještanja i ubijanja u enklavi. Rekao je Momiru Nikoliću da “sve Balije treba pobiti” i tražio je od njega da mu pomogne u toj operaciji. Popović je bio u Potočarima 12. jula zajedno sa snagama bosanskih Srba i znao je da se među hiljadama bosanskih Muslimana koji su se okupili u Potočarima toga dana nalazio veliki broj muškaraca.

Pretresno vijeće je zaključilo da je Popović znao za operaciju zarobljavanja muškaraca duž puta za Konjević polje 13. jula. Te večeri, Popović je nazvao telefonom Dragu Nikolića da bi ga obavijestio da će veliki broj zarobljenika biti odveden iz Bratunca za Zvornik kako bi bili pobijeni. On je od Drage Nikolića tražio da mu pomogne u toj operaciji.

Dana 14. jula, Beara, Popović i Nikolić sastali su se u kasarni Standard kako bi organizovali i koordinirali operaciju ubijanja. Nakon tog sastanka, Popović je preduzeo prve korake potrebne za realizaciju ovog plana kada je ispratio kolonu autobusa kojom su zarobljeni bosanski Muslimani prebačeni iz Bratunca u školu u Grbavcima u Orahovcu. Pretresno vijeće je zaključilo da je kasnije toga dana Popović bio na poljani u Orahovcu gdje je izvršeno pogubljenje.

Dana 15. jula, Popović se nalazio u školi u Ročeviću gdje je organizovao ljudstvo i opremu za čuvanje zarobljenika u školi kao i za pogubljenja do kojih je došlo kasnije istoga dana u jednoj šljunčari u blizini Kozluka. Istog tog dana, Popović je naložio dežurnom Zvorničke brigade da ne zapisuje nikakve informacije o zarobljenim bosanskim Muslimanima niti da o njima govori preko radio uređaja.

Sljedećeg dana, 16. jula, Popović je bio prisutan još na jednom mjestu gdje su zarobljenici držani zatvoreni prije pogubljenja - u školi Kula u Pilici. Toga dana, Popović je od Zvorničke brigade zatražio isporuku goriva za pogubljenje i pokopavanje zarobljenika u Pilici. Dražen Erdemović je 16. jula nekoliko puta video jednog "potpukovnika" u Pilici i na stratištu u Vojnoj ekonomiji Branjevo. Ovaj potpukovnik je organizovao ljudstvo koje je trebalo da učestvuje u pogubljenjima. Iz razloga navedenih u Presudi, Pretresno vijeće se uvjerilo da je Popović bio taj "potpukovnik". Iste večeri, Popović je zatražio da se prenese poruka "generalu" da je on "obavio posao". Idućeg dana, 17. jula, Popović je ponovo rekao nepoznatom sagovorniku kome se obraćao sa "šefe" da je sve "uradjeno za peticu". Iz razloga navedenih u Presudi, Pretresno vijeće se uvjerilo da je u oba ta razgovora Popović aludirao na operaciju ubijanja.

Kasnije tokom meseca jula 1995. godine, deseterica ranjenih bosanskih Muslimana, držani su u zatočeništvu u štabu Zvorničke brigade. Negdje poslije 23. jula, ti muškarci predati su na čuvanje Popoviću. Iz razloga navedenih u Presudi, Pretresno vijeće se uvjerilo da je Popović ubio ili pomogao da se ubiju ta deseterica ranjenih bosanskih Muslimana.

Pretresno vijeće se uvjerilo van svake sumnje da se tih dana Popović u punoj mjeri angažovao na organizovanju operacije ubijanja koja je izvodjena na području Zvornika. Iz razloga navedenih u Presudi, Pretresno vijeće je zaključilo da je Popović bio učesnik udruženog zločinačkog poduhvata u cilju ubijanja muškaraca - bosanskih Muslimana Srebrenice, te da je učestvovao u tom udruženom zločinačkom poduhvatu sa namjerom progona. Pretresno vijeće je zaključilo da Popović nije bio učesnik udruženog zločinačkog poduhvata prisilnog uklanjanja bosanskog muslimanskog civilnog stanovništva iz ovih enklava.

Popović nije bio sporedni učesnik u udruženom zločinačkom poduhvatu ubijanja. On je znao za taj plan od njegovog nastanka i bio je upoznat sa njegovom razradom: od razgovora u Bratuncu prije početka operacije, preko zarobljavanja muškaraca - bosanskih Muslimana u koloni, do masovnih ubijanja u Zvorniku. Popović je bio veoma upućen u više aspekata operacije i u njoj je odlučno učestvovao. Bio je svuda i na svakom mestu na području Zvornika, bio je prisutan na svim najvećim stratištima izuzev jednog.

Popović je znao da je namjera bila ne samo da se pobiju oni koji su pali u ruke snaga bosanskih Srba već da se pobije što veći broj u cilju uništenja grupe. Popovićevo potonje aktivno učešće u svim dijelovima plana pokazuje da on je ne samo da znao za namjeru uništenja već je tu namjeru i sam dijelio.

U julu 1995. godine, Ljubiša Beara bio je načelnik za bezbjednost Glavnog štaba VRS sa činom pukovnika. On je bio Popovićev i Nikolićev pretpostavljeni po stručnoj liniji. Dana 13. jula, Beara je bio u Bratuncu i vidjen je na više mjesta gdje su držani zarobljeni bosanski Muslimani. Presretnuti razgovori toga dana bilježe da je Beara razgovarao o zarobljenim bosanskim

Muslimanima. Mada jedan od zabeleženih razgovora ukazuje na to da se Beara samo pobrinuo da se zarobljenici zatoče, Pretresno vijeće se ipak uvjerilo, iz razloga koji su navedeni u Presudi, da taj razgovor namjerno navodi na pogrešan zaključak u pogledu sudbine koja očekuje te bosanske Muslimane.

Više svjedoka je posvjedočilo da je Beara bio u Bratuncu i da je učestvovao na neformalnim sastancima održanim u prostorijama SDS-a između 13. i 14. jula 1995. godine. Svjedočenje tih svjedoka detaljno se analizira u Presudi. Pretresno vijeće se uvjerilo da je Beara prisustvovao tim sastancima na kojima se razgovaralo o logistici planirane operacije ubijanja, uključujući i o mjestima gdje će biti vršena ubijanja i pokopavanje kao i o prevozu i opremi.

Beara je ostao u svojoj ulozi koordinatora u operaciji ubijanja i cijelog 14. jula. On je nabavio gradjevinske mašine, obezbijedio saradnju civilnih vlasti u pokopavanju i izvršio pregled potencijalnih zatočeničkih objekata i/ili stratišta. Beara je 14. jula bio i u školi u Grbavcima i u školi u Petkovicima gdje su zarobljenici držani prije pogubljenja.

Dana 15. jula, Beara nastavlja sa angažovanjem ljudstva za izvršenje operacije ubijanja a presretnuti razgovori bilježe njegova slabo prikrivena nastojanja da dobije sredstva. Beara kaže generalu Krstiću da ima "3.500 paketa" koje treba raspodijeliti i vrši pritisak da se odrede vojnici za te potrebe. U jednom drugom razgovoru, on govori o operaciji ubijanja kao o vršenju "trijaže".

Dana 16. jula, Beara je u školi u Kuli kod Pilice gdje su zarobljenici držani prije pogubljenja.

Pretresno vijeće je mišljenja da je Beara, kao najstariji oficir u službi bezbjednosti, imao najjasniju ukupnu sliku o masovnosti i razmjerima operacije ubijanja. Od njegovog prisustva u Bratuncu u noći 13. jula, preko ličnih obilazaka raznih zarobljeničkih objekata i stratišta i znatnih logističkih teškoća sa kojima se stalno suočavao, Beara lično je imao veoma dobar uvid u ogroman broj žrtava predodređenih za pogubljenje. Prožeto ovim saznanjima, Pretresno vijeće je mišljenja da je Beara postao pokretačka snaga tog poduhvata ubijanja.

Iz razloga detaljno izloženih u Presudi, Pretresno vijeće je zaključilo da je Beara bio učesnik udruženog zločinačkog poduhvata ubijanja bosanskih Muslimana, muškaraca iz Srebrenice i da je učestvovao u tom udruženom zločinačkom poduhvatu s namjerom izvršenja progona. Pretresno vijeće je zaključilo da Beara nije bio učesnik u udruženom zločinačkom poduhvatu cilj prisilnog uklanjanja bosanskog civilnog muslimanskog stanovništva iz ovih enklava.

Bearina energična nastojanja da organizuje mjesta i lokalitete, angažuje ljudstvo, obezbijedi opremu i nadzire pogubljenja - sve to ukazuje na njegovu nepokolebljivu odlučnost da pobije što veći broj u što kraćem vremenu. Njegovi susreti sa Miroslavom Deronjićem u noći 13. jula pružaju jezovitu sliku uma opredijeljenog na razaranje. On najavljuje svoju namjeru da

“pobije sve” zarobljene muškarce i ne dozvoljavajući ni trenutak za preispitivanje ili komentarisanje strahotne prirode svojih “naredbi” započinje niz žustrih debata o najboljim lokacijama za ovaj gnusni poduhvat. Iz razloga navedenih u Presudi, Pretresno vijeće se uvjerilo da je u to vreme Beara bio čovjek riješen na uništenje grupe ubijanjem svih njezinih članova kojih se mogao domoći.

U julu 1995. godine Drago Nikolić bio je načelnik za bezbjednost Zvorničke brigade sa činom potporučnika VRS-a. Uveče 13. jula 1995., Popović je obavjestio Nikolića da vojno sposobni muškarci, bosanski Muslimani iz Srebrenice, treba da budu dovedeni iz Bratunca u Zvornik da bi bili pobijeni. Popović je od Nikolića tražio da pomogne u ovoj operaciji ubijanja i Nikolić naknadno traži da u te svrhe bude razriješen sa isturenog komandnog mjesta. Dokazi pokazuju da od tog trenutka Nikolić postaje aktivni učesnik udruženog zločinačkog poduhvata u cilju ubijanja bosanskih Muslimana iz Srebrenice.

Uveče 13. jula 1995. godine Nikolić vrši pripreme za privodjenje zarobljenika u Orahovac i nalazi se u Orahovcu gdje izdaje naredjenja vojnoj policiji Zborničke brigade koja mu je dodeljena u te svrhe. Tokom većeg dijela dana 14. jula 1995. godine, Nikolić je u školi u Grbavcima u ulozi koordinatora i izdaje uputstva na stratištu u Orahovcu. Dana 14. jula Nikolić naredjuje 1. bataljonu Zvorničke brigade da čuvaju zarobljenike u školi u Kuli znajući da će biti streljani. Nikolić je takodje, zajedno sa Popovićem, bio u blizini škole u Petkovcima dok su tamo bili zatočeni zarobljenici, od kojih je većina ubijena sljedećeg dana. Dana 15. jula, Nikolić, u bliskoj saradnji sa Bearom i Popovićem, učestvuje u organizovanju privodjenja i pogubljenja zarobljenika u školi u Ročevićima. Iz dokaza se vidi da je Nikolić pokazivao odlučnost da izvrši zadatke koji su mu dodeljeni u toj ubilačkoj operaciji. Njegov doprinos udruženom zločinačkom poduhvatu ubijanja s pravom se može opisati kao uporan i odlučan.

Medjutim, saznanja koja je Nikolić imao o operaciji ubijanja po svojoj prirodi su drugačija od saznanja koja su imali Beara i Popović. Nikolić je prvi put informisan o planu ubijanja uveče 13. jula. Na osnovu dokaza kojim raspolaže Pretresno vijeće on je dobio samo šture informacije i to u vrijeme kada je operacija ubijanja već uveliko bila u toku. Nadalje, u tom trenutku, osim saznanja da su to zarobljenici zarobljeni prilikom napada na Srebrenicu i pada srebreničke enklave, nema dokaza da je on znao u kakvim su okolnostima ovi muškarci završili u zarobljeništvu VRS-a. Tako je Pretresno vijeće utvrdilo da je 13. jula, kada se uključio u taj zajednički plan, Nikolić znao za plan ubijanja širokih razmera, ali nije znao za neke od ključnih elemenata te operacije koji bi ukazivali na postojanje namjere da se izvrši genocid. Medjutim, Pretresno vijeće je dalje zaključilo da je iz svojih kontakata sa Popovićem i Bearom i na osnovu ličnih zapažanja u školi i na mjestu pogubljenja u Orahovcu 14. jula, Nikolić uskoro postao svjestan da se ta operacija ubijanja vrši sa namjerom počinjenja genocida. Ipak, iz razloga koji su detaljno izloženi u Presudi, uključujući i prirodu Nikolićevih postupaka i učešća, kao iz zbog njegovih ličnih okolnosti i položaja, Pretresno vijeće se uvjerilo van svake sumnje da je on dijelio tu genocidnu namjeru. U takvim okolnostima, Pretresno vijeće je zaključilo da je Nikolić učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu

ubijanja sa namjerom progona, da je imao saznanja o genocidnoj namjeri drugih i da je znatno doprinio genocidu.

Pretržno vijeće je zaključilo da nema dokaza da je Nikolić učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu prisilnog premiještanja ili da mu je doprinio.

U vrijeme na koje se odnosi ova Optužnica, Ljubomir Borovčanin bio je zamjenik komandanta Specijalne brigade policije snaga MUP-a. Dana 10. jula 1995. godine, Borovčanin je imenovan za komandanta združenih snaga jedinica MUP-a koje su bile potčinjene Drinskom korpusu i poslate u Bratunac da učestvuju u operaciji Srebrenica.

Borovčanin je bio u Bratuncu i Potočarima od 11. do 13. jula, kada je plan za prisilno preseljenje kulminirao stvarnim prisilnim premiještanjem bosanskih Muslimanki, djece i starih. Dokazi ne pokazuju da je Borovčanin znao za taj plan, niti za njegovo postepeno sprovođenje, prije dolaska u Bratunac. Na dan 12. jula, međutim, s obzirom na njegovo prisustvo u Potočarima i ono što je tamo vidio, Pretržno vijeće je većinski zaključilo, uz izdvojeno mišljenje sudije Kwon-a, da je Borovčanin saznao da je u toku prisilno premiještanje civilnog stanovništva Srebrenice. Nema, međutim, dovoljno dokaza koji bi pokazali da je Borovčanin lično djelio tu namjeru za prisilno premiještanje. Pretržno vijeće je zaključilo da Borovčanin nije bio učesnik udruženog zločinačkog poduhvata prisilnog uklanjanja stanovništva.

Međutim, dana 12. jula, Borovčanin je ostavio regrute sa Jahorine u Potočarima pod komandom njemu potčinjenih komandanata Jevića i Maneta, izdajući im naredjenje da učestvuju u tom procesu kojim je bosansko muslimansko stanovništvo trebalo da bude uklonjeno sa tog područja i prebačeno na teritoriju pod kontrolom Armije BiH. Oni su to nastavili da čine 13. jula i odigrali su značajnu ulogu u fizičkom izvršenju tog prisilnog premiještanja. Mada nema dokaza da je Borovčanin dijelio namjeru da se izvrši prisilno premiještanje ili da je imao namjeru da vrši diskriminaciju, s obzirom na njegova saznanja o namjerama drugih, kako je većinski zaključeno, uključujući saznanja o diskriminatornim namjerama, Borovčaninovi postupci, izdavanjem naredjenja za učešće njegovih ljudi, predstavljaju značajan doprinos krivičnom djelu prisilnog premiještanja.

Mada je Borovčanin bio u Potočarima, Bratuncu i na putu Bratunac-Konjević Polje kada je razradjivan i sprovedjen u djelo plan za ubistvo bosanskih Muslimana - muškaraca, nema dovoljno dokaza za zaključak da je on bilo šta znao o tom planu ili da je djelio namjeru da doprinese zajedničkom cilju udruženog zločinačkog poduhvata ubistva.

Na dan 13. jula, Borovčanin je stigao u skladište u Kravici gdje je bilo zatočeno preko 1,000 bosanskih Muslimana. Napolju, ispred skladišta, vidio je više leševa, kako je izgledalo, radilo se o punom autobusu. Borovčanin je znao da su njegove jedinice bile medju onim snagama bosanskih Srba koje su toga dana stražarile i/ili imale kontrolu nad zarobljenim bosanskim Muslimanima i

prema tome bio je dužan da zaštiti preostale zarobljenike u skladištu. Prvi i jedini korak koji je Borovčanih preduzeo pošto je video tragove streljanja zarobljenika bio je da zajedno sa svojim ljudima što brže napusti skladište u Kravici. Borovčanin je imao načina da zaštiti zarobljenike i znao je da je verovatno da će ti zarobljenici biti pobijeni. Borovčaninov propust da zaštiti zarobljene bosanske Muslimane koji su tada jos bili u zatočeništvu znatno je doprinjelo pogubljenju od reda koje je kasnije usljedilo u skladištu u Kravici. Pretresno vijeće takodje se uvjerilo da je Borovčanin znao da će zarobljenici u skladištu u Kravici vjerovatno biti pobijeni od strane pripadnika snaga bosanskih Srba koji su se tamo nalazili a koji su imali diskriminatorne namjere.

Nadalje, Borovčanin je bio pretpostavljeni 2. odreda specijalne policije iz [ekovića. Kako je stigao u skladište u Kravici nedugo nakon ubistva punog autobusa zarobljenika, saznanja koja je imao bila su dovoljna da ga upozore da su njegovi potčinjeni počinili krivično djelo ubistva. Iz razloga koji su detaljno izloženi u Presudi, on nije preduzeo nužne i razumne mjere, što mu je bila obaveza, da kazni svoje potčinjene zbog ubistva punog autobusa zarobljenih bosanskih Muslimana u skladištu u Kravici.

Godine 1995., Radivoje Miletić je bio načelnik Odjeljenja za operativno-nastavne poslove u Glavnom štabu VRS-a. Tužilac i Miletićeve odbrana posvetili su značajno vrijeme tokom suđenja utvrđivanju prirode i obima njegovih ovlasti u vrijeme na koje se odnosi Optužnica. Pretresno vijeće se uvjerilo da je Miletić, barem u periodu od maja do oktobra 1995., uz svoje redovne dužnosti preuzeo i određene dužnosti načelnika štaba, Manojla Milovanovića. Međutim, Vijeće se nije uvjerilo da je Miletić bio zamjenik načelnika štaba Glavnog štaba VRS-a ili da je zvanično "zamjenjivao" načelnika štaba. No, što je najvažnije, Pretresno vijeće nije Miletićeveu kažnjivu odgovornost ocijenilo na osnovu titule ili odgovornosti koje su mu dodijeljene, odnosno koje je on preuzeo, nego na osnovu činjeničnih dokaza izvedenih pred Vijećem o njegovim djelima i ponašanju.

Miletić je s učestvovao u pisanju Direktive br. 7 i, bez obzira na to u kolikoj je mjeri on doprinio njenom sadržaju ili formulisanju, on je bio vrlo dobro upoznat sa konačnom verzijom teksta, uključujući i inkriminirajuće dijelove. Dakle, Miletić je već vrlo rano bio potpuno upoznat sa zajedničkim zločinačkim planom da se stanovništvo, bosanski Muslimani, protjeraju iz enklava Srebrenice i Žepe i bio je ključni faktor u pismenom formulisanju plana u svrhu njegovog širenja. Svojom ključnom ulogom u procesu sastavljanja Direktive br. 7 i Direktive br. 7/1 Miletić je doprinio UZP-u u s ciljem prisilnog iseljavanja.

Nadalje, Miletić je igrao određenu ulogu u procesu izdavanja odobrenja za humanitarne konvoje. Time je Miletić primjenjivao uputstva iz Direktive br. 7 o postupnom i nenametljivom lišavanju enklava humanitarne pomoći, a UNPROFOR-a njegovih zaliha, s ciljem stvaranja neodržive situacije za stanovništvo i gušenja UNPROFOR-a. Time je Miletić dodatno pridonio UZP-u prisilnog uklanjanja stanovništva.

S obzirom na razinu i obim vojnog napada na bosanske Muslimane i operacije njihovog prisilnog uklanjanja iz enklava, koordinacija iz Glavnog štaba bila je od suštinskog značaja. Miletić, sa svojim detaljnim poznavanjem strategija i ciljeva VRS-a, bio je u samom središtu te koordinacije. Na osnovu izvještaja koje je dobivao od potčinjenih jedinica i svojih direktnih kontakata sa snagama na terenu Miletić je bio u potpunosti upoznat sa svim fazama situacije na terenu i s razvojem operacija. Miletić je dobijene informacije prosljeđivao Mladiću i Karadžiću, istovremeno osiguravajući protok informacija iz Glavnog štaba do potčinjenih jedinica. Milovanović, načelnik štaba i Miletiću neposredno nadređeni starješina, izrazio je srž Miletićeve uloge u Glavnom štabu kada ga je nazvao “dušom Glavnog štaba VRS-a” i osobom koja je “najbolje informisana o situaciji na raznim ratištima”. Miletić je vješto i efikasno koristio svoju jedinstvenu poziciju u svrhu informisanja i savjetovanja, omogućujući time odluke donesene radi uspješnog provođenja plana, što je rezultiralo prisilnim uklanjanjem hiljada bosanskih Muslimana iz enklava. Tim djelima Miletić je pridonio UZP-u prisilnog uklanjanja stanovništva.

Ako se sva pojedinačna djela i doprinosi kumulativno uzmu u obzir, Miletić je u značajnoj mjeri doprinio UZP-u prisilnog iseljavanja. Nadalje, Miletić je dijelio zajedničku namjeru za UZP. Osim toga, Miletić je izvršavao svoja djela u cilju realizacije plana da se uklone bosanski Muslimani s posebnom namjerom diskriminisanja po političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi.

S obzirom na Miletićev stepen umiješanosti u masovnu operaciju prisilnog uklanjanja bosanskih Muslimana iz Srebrenice, na njegovo detaljno poznavanje te operacije i na opsežan uvid koji je imao, Miletić je mogao predvidjeti da će u Potočarima biti počinjena ubistva i da će se ta ubistva vršiti s posebnom namjerom diskriminisanja na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi. Sudija Kwon prilaže protivno mišljenje u vezi s Miletićevom mogućnošću da predvidi ubijanja u Potočarima.

Godine 1995., Milan Gvero bio je pomoćnik komandanta za moral, pravna i vjerska pitanja Glavnog štaba VRS-a i bio je izravno potčinjen Mladiću. Na tom položaju i kao jedan od najviših starješina u Glavnom štabu VRS-a Gvero je igrao važnu ulogu u operacijama VRS-a, a isto tako i u operacijama u Srebrenici i Žepi. Na osnovu poznavanja ključnih dokumenata iz 1992. godine i svoje upletenosti u izrađivanje Direktive br. 7 Gvero je od samog početka znao za plan u vezi s prisilnim uklanjanjem stanovništva iz enklava Srebrenice i Žepe i za ulogu VRS-a u tom planu.

Gvero je morao biti obaviješten o glavnim fazama u razvoju operacije kako bi mogao da reaguje u slučaju problema s moralom ili u cilju širenja eventualno potrebnih informacija. Shodno tome, izravno su mu upućivani ključni dokumenti, kao što je Tolimirov telegram kojim je prosljeđeno Karadžićevo naređenje o zauzimanju Srebrenice; Tolimirova i Mladićeva uputstva u vezi s ratnim zarobljenicima; te dokumenti u vezi s pregovorima u Žepi. Potreba da Gvero bude u potpunosti obaviješten bila je tim veća što se katkada događalo da on bude najviši prisutni starješina u Glavnom štabu, u kojem slučaju su drugi pomoćnici komandanta izvještaje podnosili

njemu i on se mogao pozvati da izravno interveniše u vezi s nekom vojnom akcijom koja je bila u toku.

Tokom operacija Srebrenica i Žepa, Gvero je vršio ključne funkcije u vezi s propagandnim aktivnostima i komunikacijom s međunarodnim organizacijama s ciljem pružanja podrške planu za prisilno premještanje stanovništva iz enklava. Dana 10. jula 1995., nakon što je VRS započela vojni napad na enklavu, zauzela posmatračka mjesta UN-a i krenula u osvajanje grada Srebrenice, Gvero je dao izjavu za medije u vezi s napadom na srebreničku enklavu, izjavivši da su aktivnosti VRS-a usmjerene na neutralizaciju muslimanskih terorista, a ne protiv civila ili UNPROFOR-a. Iako ta očigledno lažna izjava sama po sebi nije kažnjiva, njena svrha nikako nije bila nevina. Gvero je tu izjavu dao s namjerom da zavara međunarodne organe koji su vodili brigu o zaštiti enklave i kako bi odgodio svaku akciju koja je mogla ugroziti plan VRS-a.

Dana 11. jula, u sklopu sveobuhvatnih napora VRS-a da spriječi da NATO bombarduje snage VRS-a koje su se približavale gradu Srebrenici, Gvero je primijenio isti pristup kao i dan ranije. Lažno je ustvrdio načelniku štaba UNPROFOR-a generalu Nicolaiu da VRS tek odgovara na napade iako je znao da je VRS već zauzela grad, a da su bosanski Muslimani pobjegli u Potočare. Gvero je potom zaprijetio Nicolaiu izjavivši, u suštini, da ako se ne spriječi bombardiranje NATO-a, to bi moglo imati ozbiljne posljedice po UNPROFOR i civile u Potočarima. Pretresno vijeće se uvjerilo da je Gvero iznio tu prijetnju s ciljem da spriječi bombardiranje NATO-a kako bi VRS mogla ispuniti svoj plan da zauzme srebreničku enklavu i prisilno iseli njene stanovnike, bosanske Muslimane. Ubrzo nakon toga, Gvero je upozorio ljudstvo VRS-a da prilikom postupanja sa snagama UNPROFOR-a izbjegava svaku aktivnost koja bi mogla izazvati reakciju i omesti napore da se zaustavi bombardiranje NATO-a. Što se tiče operacije u Žepi, iako je Gvero očigledno imao saznanja o protivpravnoj svrsi kampanje u Žepi i njenom razvoju, Pretresno vijeće nema dokaza za konstataciju da je Gvero doprinio toj kampanji.

Na osnovu navedenih faktora, a iz razloga koji se detaljno iznose u Presudi, Pretresno vijeće je zaključilo da je Gvero u značajnoj mjeri doprinio UZP-u prisilnog uklanjanja stanovništva i dijelio je zajedničku namjeru. Osim toga, Gvero je djelovao s posebnom namjerom diskriminisanja po političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi.

Međutim, s obzirom na prirodu Gverinih djela i njegov nivo upletenosti u operaciju prisilnog uklanjanja, Pretresno vijeće se nije uvjerilo da je on mogao da predvidi da će u Potočarima biti počinjeno ubistvo.

Vinko Pandurević je 1995. godine bio komandant Zvorničke brigade i imao čin potpukovnika.

U svojstvu komandanta Taktičke grupe 1 (dalje u tekstu: TG-1), Pandurević je bio svjestan zločinačkog cilja opisanog u Direktivi br. 7 i plana u vezi s prisilnim uklanjanjem stanovništva,

bosanskih Muslimana, iz enklava Srebrenica i Žepa. Pandurević i TG-1 učestvovali su u napadu na Srebrenicu 6. jula, a u grad Srebrenicu ušli su 11. jula. Iako dokazi ne upućuju u dovoljnoj mjeri na zaključak da je Pandurević namjeravao da ostvari zajednički cilj UZP-a, prisilnog uklanjanja stanovništva, Pretresno vijeće je konstatovalo da je Pandurevićevo učešće u vojnom napadu i zauzimanju srebreničke enklave u bitnoj mjeri doprinijelo prisilnom premještanju civilnog stanovništva iz Srebrenice. Pretresno vijeće se takođe uvjerilo da je na osnovu učešća u napadu na srebreničku enklavu Pandurević znao da pomaže u počinjenju progona. Što se tiče Žepe, Pretresno vijeće je utvrdilo da Pandurević nije u značajnoj ili bitnoj mjeri doprinio tom prisilnom premještanju, niti je dijelio namjeru za prisilno uklanjanje stanovništva.

Dana 15. jula, Pandureviću je naređeno da se vrati u zborničku zonu odgovornosti kako bi zaustavio ili slomio kolonu i spriječio da se kolona priključi snagama 2. korpusa ABiH. Vijeće se uvjerilo da, kada je 15. jula stigao u kasarnu "Standard", Pandureviću je načelnik štaba rekao da su na osnovu Mladićevog naređenja Beara i Popović iz Bratunca u Zvornik doveli velik broj zarobljenika gdje se vrše pogubljenja zarobljenika i da postoje golemi problemi s čuvanjem, pogubljenjem i pokapanjem zarobljenika. Narednih dana, Pandurević je dobio dodatne informacije, uključujući i informacije o zatočenjima, pogubljenjima i pokapanjima u Pilici, Petkovicima, Ročeviću, Orahovcu i na vojnom dobru Branjevo. Do 18. jula, Pandurević je raspolagao informacijama o cjelokupnom obimu operacije ubijanja. Međutim, ne postoje dokazi na osnovu kojih bi se utvrdilo da je Pandurević dijelio namjeru za počinjenje zločina koji su bili dio UZP-a ubijanja. Isto tako, nema dokaza da je Pandurević lično učestvovao u operaciji ubijanja ili da je naredio, ovlastio ili na neki drugi način odobrio učestvovanje svojih potčinjenih u toj operaciji.

U periodu od 13. do 16. jula, pripadnici Zvorničke brigade učestvovali su u čuvanju zatočenih bosanskih Muslimana i u transportu zarobljenika na mjesta pogubljenja na području Zvornika. Pretresno vijeće se uvjerilo da su pripadnici Zvorničke brigade pružali praktičnu pomoć koja je u bitnoj mjeri doprinijela pogubljenju zarobljenika. Po svom dolasku u kasarnu "Standard" u podne 15. jula, Pandurević je imao razloga da zna da su njegovi potčinjeni počinili, da čine ili da se spremaju počiniti krivična djela u vezi sa zatočenjem, pogubljenjem i pokapanjem zarobljenih bosanskih Muslimana na području Zvornika. Kao što se detaljno iznosi u Presudi, iz dokaza izvedenih pred Pretresnim vijećem proizlazi da Pandurević nije doista pokušao da preduzme bilo kakve mjere u okviru svojih stvarnih ovlasti kako bi spriječio svako daljnje ili trajno učešće svojih potčinjenih u operaciji ubijanja.

Međutim, što se tiče njegove obaveze da kazni, Pretresno vijeće smatra da u jedinstvenim i izuzetnim okolnostima u kojima se našao, Pandurevićevi su postupci bili takvi da on nije odgovoran za propust da kazni.

Dana 16. jula, Pandurević je otvorio koridor kako bi omogućio koloni da kroz teritoriju Zvorničke brigade prođe do teritorije pod kontrolom 2. korpusa ABiH, što je bilo u suprotnosti s naređenjima koja je dobio od svojih starješina. Kroz taj koridor prošle su hiljade muškaraca. Nakon

što je koridor zatvoren, 18. jula i tokom narednih nekoliko dana, dijelovi Zvorničke brigade učestvovali su u pretraživanju terena kako bi pronašli vojnike ABiH. Oko 20. jula, deseterica ranjenih zarobljenih bosanskih Muslimana prebačeni su iz bolnice u Zvorniku u stacionar Zvorničke brigade. Dana 23. jula, Pandurević je od Drinskog korpusa zatražio uputstva u vezi s ranjenim zarobljenim bosanskim Muslimanima pod svojim nadzorom. Pretresno vijeće se uvjerilo da je Pandurević obaviješten da će doći Popović kako bi preuzeo ranjene zarobljenike. Pretresno vijeće se nadalje uvjerilo da su ranjeni zarobljenici 23. jula stavljeni pod Popovićev nadzor i da je Popović odgovoran za njihovu smrt. Iako je Pretresno vijeće konstatovalo da Pandurević nije imao namjeru da ubije desetericu ranjenih zarobljenih bosanskih Muslimana, Vijeće je zaključilo, većinom glasova sudija, uz protivno mišljenje sudije Kwona, da je Pandurević znao da je vjerovatno da će ranjeni zarobljenici biti ubijeni kad budu prebačeni pod Popovićev nadzor. Svojim propustom da interveniše, Pandurević je propustio da izvrši svoju zakonsku dužnost da zaštiti ranjene zarobljenike i stoga je bitno doprinio ubistvu te deseterice ljudi.

Presuda

Molim optuženog Vujadina Popovića da ustane.

Iz svih razloga koje sam sažeo, Pretresno vijeće vas proglašava, Vujadine Popoviću, KRIVIM na osnovu člana 7(1) Statuta, i to po sljedećim tačkama: tačka 1: Genocid; tačka 3: istrebljenje, kao zločin protiv čovječnosti; tačka 5: ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja; tačka 6: progon kao zločin protiv čovječnosti.

U vezi sa sljedećim tačkama koje vam se stavljaju na teret, na osnovu principa koji se odnose na kumulativne osude, Pretresno vijeće NE IZRIČE osuđujuću presudu za sljedeće tačke: tačka 2: udruživanje radi vršenja genocida; tačka 4: ubistvo kao zločin protiv čovječnosti.

Utvrđeno je da NISTE KRIVI i stoga se oslobađate krivice po sljedećim tačkama: tačka 7: nehumana djela (prisilno premještanje), kao zločin protiv čovječnosti; tačka 8: deportacija, kao zločin protiv čovječnosti.

S obzirom na tešku prirodu počinjenih zločina i vašu značajnu odgovornost za njih, Pretresno vijeće smatra da je jedina odgovarajuća kazna za vas doživotna kazna zatvora.

Molim da ustane optuženi Ljubiša Beara.

Iz svih razloga koje sam sažeo, Pretresno vijeće vas proglašava, Ljubiša Beara, KRIVIM na osnovu člana 7(1) Statuta po sljedećim tačkama: tačka 1: genocid; tačka 3: istrebljenje, kao zločin protiv čovječnosti; tačka 5: ubistvo, kao kršenje zakona i običaja ratovanja; tačka 6: progon, kao zločin protiv čovječnosti.

U vezi sa sljedećim tačkama koje vam se stavljaju na teret, na osnovu principa koji se odnose na kumulativne osude, Pretresno vijeće NE IZRIČE osuđujuću presudu za sljedeće tačke: tačka 2: udruživanje radi vršenja genocida; tačka 4: ubistvo kao zločin protiv čovječnosti.

Utvrđeno je da NISTE KRIVI i stoga se oslobađate krivice po sljedećim tačkama: tačka 7: nehumana djela (prisilno premještanje), zločin protiv čovječnosti; tačka 8: deportacija, zločin protiv čovječnosti.

S obzirom na tešku prirodu počinjenih zločina i vašu ključnu odgovornost za njih, Pretresno vijeće smatra da je jedina odgovarajuća kazna za vas doživotna kazna zatvora.

Molim da ustane optuženi Drago Nikolić.

Iz svih razloga koje sam sažeo, Pretresno vijeće vas proglašava, Drago Nikoliću, KRIVIM na osnovu člana 7(1) Statuta, za pomaganje i podržavanje, po sljedećim tačkama: tačka 1: genocid.

Vijeće vas proglašava KRIVIM na osnovu člana 7(1) Statuta, po sljedećim tačkama: tačka 3: istrebljenje kao zločin protiv čovječnosti; tačka 5: ubistvo, kao kršenje zakona i običaja ratovanja; tačka 6: progon, kao zločin protiv čovječnosti.

U vezi sa sljedećim tačkama koje vam se stavljaju na teret, na osnovu principa koji se odnose na kumulativne osude, Pretresno vijeće NE IZRIČE osuđujuću presudu za sljedeće tačke: tačka 4: ubistvo, zločin protiv čovječnosti.

Utvrđeno je da NISTE KRIVI i stoga se oslobađate krivice po sljedećim tačkama: tačka 2: udruživanje radi vršenja genocida; tačka 7: nehumana djela (prisilno premještanje), zločin protiv čovječnosti; i tačka 8: deportacija, zločin protiv čovječnosti.

Pretresno vijeće vas osuđuje na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 35 godina, s tim što vam se vrijeme provedeno u pritvoru odbija od kazne.

Molim da ustane Ljubomir Borovčanin.

Iz svih razloga koje sam sažeo, Pretresno vijeće vas proglašava, Drago Nikoliću, KRIVIM na osnovu člana 7(1) Statuta, za pomaganje i podržavanje, po sljedećim tačkama: tačka 3: istrebljenje, zločin protiv čovječnosti; tačka 5: ubistvo, kršenje zakona i običaja ratovanja; tačka 6: progon, kao zločin protiv čovječnosti; i tačka 7: većinom glasova sudija, uz protivno mišljenje sudije Kwona, nehumana djela (prisilno premještanje), zločin protiv čovječnosti.

U vezi sa sljedećim tačkama koje vam se stavljaju na teret, na osnovu principa koji se odnose na kumulativne osude, Pretresno vijeće NE IZRIČE osuđujuću presudu, na osnovu člana 7(1) Statuta, za tačku 4: ubistvo, kao zločin protiv čovječnosti.

Pretresno vijeće vas takođe proglašava KRIVIM, kao nadređenog, na osnovu člana 7(3) Statuta, po sljedećim tačkama: tačka 4: ubistvo kao zločin protiv čovječnosti; i tačka 5: ubistvo, kao kršenje zakona i običaja ratovanja.

Utvrđeno je da NISTE KRIVI i stoga se oslobađate krivice po sljedećim tačkama: tačka 1: genocid; tačka 2: udruživanje radi vršenja genocida; i tačka 8: deportacija kao zločin protiv čovječnosti.

Zločini za koje vam je izrečena osuđujuća presuda po svojoj su prirodi teški. Međutim, kako se detaljno iznosi u Presudi, Pretresno vijeće smatra da posebne okolnosti u kojima ste se našli u vezi s prisilnim premještanjem, kao i priroda vaše krivične odgovornosti - koja se u odnosu na ubistvo i istrebljenje temelji na pomaganju i podržavanju zbog propusta i odgovornosti nadređenog - umanjuju težinu vašeg kažnjivog ponašanja. Razmotrivši sve ove faktore zajedno, Pretresno vijeće vas osuđuje na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 17 godina, s tim što vam se vrijeme provedeno u pritvoru odbija od kazne.

Molim optuženog Radivoja Miletića da ustane.

Iz svih razloga koje sam sažeo, Pretresno vijeće vas, Radivoje Miletiću, proglašava KRIVIM shodno članu 7(1) Statute po sledećim tačkama: Tačka 4: većinskom odlukom, uz izdvojeno mišljenje sudije Kwon-a, ubistvo kao zločin protiv čovječnosti; Tačka 6: progon kao zločin protiv čovječnosti; Tačka 7: nehumana djela (prisilno premještanje) kao zločin protiv čovječnosti.

Utvrđeno je da NISTE KRIVI te se prema tome oslobadjate krivice za sljedeće tačke optužnice: Tačka 5, ubistvo, kao kršenje zakona i običaja ratovanja; Tačka 8: deportacija kao zločin protiv čovječnosti.

Pretresno vijeće vas osuđuje na jedinstvenu kaznu od 19 godina zatvora, s tim što vam se vrijeme provedeno u pritvoru odbija od kazne.

Molim optuženog Milana Gveru da ustane.

Iz svih razloga koje sam sažeo, Pretresno vijeće vas, Milane Gvero, proglašava KRIVIM, na osnovu člana 7(1) Statuta po sledećim tačkama: Tačka 6: progon kao zločin protiv čovječnosti; Tačka 7: nehumana djela (prisilno premještanje), kao zločin protiv čovječnosti.

Utvrđeno je da NISTE KRIVI te se prema tome oslobadjate krivice po sledećim tačkama: Tačka 4: ubistvo, kao zločin protiv čovječnosti; Tačka 5: ubistvo, kao kršenje zakona i pravila ratovanja; Tačka 8: deportacija, kao zločin protiv čovječnosti.

Pretno vijeće, nakon što je razmotrilo domet i prirodu vašeg učešća i olakšavajuće okolnosti iznesenih u Presudi, osudjuje vas na jedinstvenu kaznu od 5 godina zatvora, s tim što vam se vrijeme provedeno u pritvoru odbija od kazne.

Molim optuženog Vinka Pandurevića da ustane.

Iz svih razloga koje sam sažeo, Pretresno vijeće vas proglašava KRIVIM, na osnovu člana 7 (1) Statuta, za pomaganje i podržavanje, po sledećim tačkama: Tačka 4, većinskom odlukom, uz izdvojeno mišljenje sudije Kwon-a, ubistvo, kao zločin protiv čovječnosti; Tačka 5, većinskom odlukom, uz izdvojeno mišljenje sudije Kwon-a, ubistvo, kao kršenje zakona i običaja ratovanja; Tačka 6: progon, kao zločin protiv čovječnosti; i, Tačka 7: nehumana djela (prisilno premještanje), kao zločin protiv čovječnosti.

Pretresno vijeće vas takodje proglašava KRIVIM, kao nadređenim, na osnovu člana 7 (1) Statuta, po sljedećim tačkama: Tačka 4, ubistvo kao zločin protiv čovječnosti; i Tačka 5, ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja.

Utvrđeno je da NISTE KRIVI te se prema tome oslobadjate krivice po sledećim tačkama: Tačka 1: genocid; Tačka 2 udruživanje radi počinjenja genocida; Tačka 3, istrebljenje, kao zločin protiv čovječnosti; i, Tačka 8, deportacija, kao zločin protiv čovječnosti.

Krivična djela za koja ste osuđeni su vrlo ozbiljna. Međutim, kao što je detaljno izneseno u Presudi, određujući odgovarajuću kaznu, Pretresno vijeće je uzelo u obzir da je vaše učešće u prisilnom premještanju stanovništva bilo ograničenog karaktera, okolnosti pred kojima ste se našli nakon povratka na područje Zvornika i karakter vaše krivične odgovornosti - koja, za krivično djelo ubistva, počiva na pomaganju i podržavanju nečinjenjem i po osnovu odgovornosti nadređenog. Dalje, Pretresno vijeće smatra da postoji više olakšavajućih okolnosti koje treba uzeti u obzir prilikom izricanja presude, od kojih je najznačajniji vaš postupak otvaranja koridora za prolaz kolone. Nakon što je razmotrilo sve relevantne okolnosti, pretresno vijeće vas osudjuje na jedinstvenu kaznu od 13 godina zatvora, s tim što vam se vrijeme provedeno u pritvoru odbija od kazne.

Sudija Prost prilaže Izdvojeno mišljenje a sudija Kwon prilaže svoje Protivno i izdvojeno mišljenje.

Ovim se završava sednica.
